

157.

Na osnovu člana 7 i člana 112 stav 2 Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG“, broj 57/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

PROGRAM MJERA BEZBJEDNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE ZA 2019. GODINU

1. Ovim programom utvrđuju se mjere za praćenje bezbjednosti hrane, predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom i hrane za životinje u cilju dobijanja opšteg pregleda stanja i utvrđivanja nivoa primjene propisa o hrani i hrani za životinje i unaprjeđenja sistema bezbjednosti hrane u Crnoj Gori. Program se sprovodi na osnovu monitoringa: rezidua supstanci ili njihovih metabolita sa farmakološkim djelovanjem i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim tkivima, organima i/ili proizvodima životinjskog porijekla i hrani za životinje, rezidua pesticida u hrani, zoonoza, mikrobioloških kriterijuma u hrani, kontaminenata u hrani, usaglašenosti informacija o hrani, nepoželjnih supstanci u hrani za životinje, hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala i drugih programa u skladu sa zakonom.

Ovim programom utvrđuju se vrste opasnosti u hrani, predmetima i materijalima koji dolaze u kontakt s hranom i hrani za životinje, uključujući i zahtjeve za označavanje hrane i navođenje obaveznih informacija o hrani i zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji, uslovi i način sprovođenja monitoringa, način uzimanja uzoraka, metode laboratorijskih ispitivanja, finansijska sredstva potrebna za finansiranje programa i povezanih aktivnosti kao i mjere i aktivnosti za bolju implementaciju propisanih zahtjeva i postupanja u slučaju prisustva opasnosti.

Sredstva za sprovođenje ovog programa opredijeljena su Budžetom Crne Gore za 2019. godinu, Funkcionalna klasifikacija 41107 – Program 2622 Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, na poziciji: 4149 – ostale usluge u iznosu od 349.000,00€.

Troškovi iskazani po pojedinim programima predstavljaju projektovane vrijednosti.

Za izvršenje programa odgovoran je organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava) i ovlašćene laboratorije.

Uprava može u toku izvršenja ovog programa vršiti izmjenu namjene korišćenja sredstava i sredstva preusmjeravati sa jednog programa na drugi, do visine ukupnih sredstava.

Subjekti u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost proizvodnje hrane, a koji nijesu uspostavili sopstvene planove kontrole u skladu sa zakonom snose troškove uzimanja i laboratorijskog ispitivanja utvrđene ovim programom.

Radi praćenja bezbjednosti hrane i hrane za životinje sprovode se sljedeći programi: Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje
Komponenta 1.1	Sistematsko otkrivanje rezidua (ostaci supstanci ili njenih metabolita sa farmakološkim djelovanjem, kao i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim tkivima, organima i/ili proizvodima) u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja
Komponenta 1.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka

Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)
Komponenta 2.1	Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla
Komponenta 2.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka
Program 3	Program monitoringa nitrata
Komponenta 3.1	Monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla
Komponenta 3.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka
Program 4	Program monitoringa zemljišta
Komponenta 4.1	Kontrola zemljišta kao objekta za proizvodnju hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje
Program 5	Program monitoringa listerioze (zoonoze) u hrane
Komponenta 5.1	Monitoring <i>Listeria monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla
Program 6	Program monitoringa mikrobioloških kriterijuma
Komponenta 6.1	Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište
Program 7	Program monitoringa bezbjednosti školjki
Komponenta 7.1	Kontrola morske vode
Komponenta 7.2	Kontrola <i>E. coli</i>
Komponenta 7.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata
Program 8	Program monitoringa kontaminenata u hrani
Komponenta 8.1	Monitoring aflatoksina
Komponenta 8.2	Monitoring deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2 i toksina T-2 i HT-2
Komponenta 8.3	Monitoring alkaloida glavice raži u žitaricama i proizvodima od žitarica
Komponenta 8.4	Monitoring ostalih kontaminenata
Komponenta 8.5	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka
Program 9	Program monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe
Program 10	Program monitoringa dodataka ishrani - suplemenata
Program 11	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom
Program 12	Program monitoringa načina pružanja informacija o hrani
Program 13	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje
Komponenta 13.1	Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrani za životinje
Komponenta 13.2	Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje
Komponenta 13.3	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka
Program 14	Program monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala
Program 15	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa
Program 16	Hitne mjere

PROGRAM 1

PROGRAM MONITORINGA REZIDUA U HRANI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I HRANI ZA ŽIVOTINJE

Cilj: Radi zaštite javnog zdravlja vrši se sistematska kontrola i praćenje životinja, proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje na sadržaj ostataka farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita, kao i drugih supstanci koje se prenose na hranu životinjskog porijekla, a koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi. Planiranim i sistematskim uzimanjem uzoraka treba da se provjeri da li se koriste nedozvoljene supstance u liječenju životinja koje i/ili čiji se proizvodi koriste kao hrana i/ili da li se u liječenju poštuje karenca za određeni upotrijebljeni veterinarski lijek i/ili da li se u hrani nalaze kontaminanti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o veterinarstvu („Službeni list CG”, br. 30/12 i 48/15), Pravilnik o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla („Službeni list CG”, broj 3/17), Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla („Službeni list CG”, broj 75/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane – Odsjek za bezbjednost hrane.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- veterinarska inspekcija;
- inspekcija za hranu.

Monitoring rezidua će se sprovoditi u objektima u kojima se životinje uzgajaju i drže i objektima za klanje, preradu mlijeka, uzgoj i preradu ribe, sakupljanje meda, sakupljanje i pakovanje jaja u skladu sa Programom monitoringa rezidua za 2019.godinu i Uputstvom za uzimanje uzoraka i sprovođenje programa monitoringa rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla koje donosi Uprava.

Aktivnosti:

Komponenta 2.1. Sistematsko otkrivanje rezidua i supstanci u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja

Prisutnost supstanci i grupe farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i drugih supstanci i kontaminanata ispituju se u zavisnosti od vrste životinja. Sistematsko praćenje rezidua i supstanci u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja vršiće se na osnovu Programa monitoringa rezidua za 2019. godinu. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost hrane i hrane za životinje koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe lijekova i liječenje životinja i poštovanja dobre poljoprivredne prakse.

Komponenta 2.2. Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka

Za uzimanje, pakovanje i transport uzoraka neophodno je obezbijediti odgovarajuću opremu kako bi se u laboratoriju isporučio uzorak podesan/prihvatljiv za laboratorijska ispitivanja i dobijanja vjerodostojnih rezultata u skladu sa Programa monitoringa rezidua za 2019. godinu i Uputstvom za uzimanje službenih uzoraka i sprovođenje programa monitoringa rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i/ili drugih supstanci u hrani životinjskog porijekla i hrani za

životinje iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputsvom Uprave nakon izvršene procjene rizika.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 72.000,00€

PROGRAM 2

PROGRAM MONITORINGA REZIDUA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA (PESTICIDA)

Cilj: Monitoring rezidua sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u količinama iznad maksimalno propisanih u hrani biljnog i/ili životinjskog porijekla koja se stavlja na tržište ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua. Praćenje upotrebe sredstava za zaštitu bilja je podrška realizaciji Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 57/16) kao dio ukupnih aktivnosti za smanjenje rizika i negativnih efekata na zdravlje ljudi, bilja i životnu sredinu. Na ovaj način će se unaprijediti kontrola, uvesti visoki standardi i obezbijediti proizvodnja i promet bezbjedne hrane biljnog porijekla, uz poštovanje dobre poljoprivredne prakse.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 21/15 i 44/15), Pravilnikom o metodama uzorkovanja za utvrđivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 48/14), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, broj 48/16),

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstava za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitran inspekcija;
- veterinarska inspekcija
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 2.1. Monitoring rezidua pesticida omogućava sistematsko praćenje prisustva rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla i sprovodiće se u skladu sa Programom monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2019. godinu. Uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka, u skladu sa analizom rizika. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola i provjerava usaglašenost hrane koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i poštovanja dobre poljoprivredne prakse.

Komponenta 2.2. Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzorak

Za uzimanje, pakovanje i transport uzoraka neophodno je obezbijediti odgovarajuću opremu kako bi se u laboratoriju isporučio uzorak pogodan/prihvatljiv za laboratorijska ispitivanja i dobijanja vjerodostojnih rezultata u skladu sa Programa monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua sredstava za zaštitu bilja ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua iznad

propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 20.000,00€.

PROGRAM 3 PROGRAM MONITORINGA NITRATA

Cilj: Kontinuirano, planirano i sistematsko praćenje sredstava za ishranu bilja - nitrata u hrani biljnog porijekla je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva nitrata u količinama iznad maksimalno propisanih prvenstveno u lisnatom povrću. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost lisnatog povrća koje se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima proizvedenog naročito u intenzivnoj povrtlarskoj proizvodnji.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, broj 48/16), Pravilnik o bližem načinu i postupku uzimanja uzoraka za laboratorijsko ispitivanje zelene salate ili spanaća na nitrate („Službeni list CG”, broj 6/14); Pravilnik o načinu donošenja i sprovođenja mjera za sredstva za ishranu bilja koja predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, životinja, bilja i životnu sredinu („Službeni list CG”, broj 35/15).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitarne poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitarna inspekcija;
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 3.1. Monitoring nitrata u hrani biljnog porijekla omogućava sistematsko praćenje maksimalno dozvoljenih količina nitrata u određenoj vrsti hrane u skladu sa Programom monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla za 2019. godinu.

Komponenta 3.2. Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka

Za uzimanje, pakovanje i transport uzoraka neophodno je obezbijediti odgovarajuću opremu kako bi se u laboratoriju isporučio uzorak pogodan/prihvatljiv za laboratorijska ispitivanja i dobijanja vjerodostojnih rezultata u skladu sa Programa monitoringa nitrata u hrani biljnog porijekla za 2019.godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo nitrata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00€.

PROGRAM 4

PROGRAM MONITORINGA ZEMLJIŠTA

Cilj: Kontinuirano, planirano i sistematsko upravljanje kadmijumom kao kontaminantom, podrazumijeva primjenu niza praksi kroz jedan sveobuhvatni sistem. Na zemljištu gdje su do sada u usjevima krompira pronađene visoke koncentracije kadmijuma, efekat mjera može biti manje vidljiv na kraći rok, ali je dobro upravljanje od presudne važnosti za kontrolu nivoa kadmijuma na duži rok. Na ovaj način će se uspostaviti prevencija pri formiranju zasada krompira i uvesti standardi u upotrebi poljoprivrednog zemljišta sa ciljem obezbjeđivanja proizvodnje bezbjedne hrane, zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine, uz poštovanje dobre poljoprivredne prakse, bolju edukaciju poljoprivrednih proizvođača.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminanata u hrani („Službeni list CG”, broj 48/16) i Pravilnik o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Službeni list RCG”, broj 18/97).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- naučne institucije;
- fitosanitarna inspekcija

Aktivnosti:

Komponenta 4.1. Monitoring zemljišta kao objekta za proizvodnju hrane bilnog porijekla na nivou primarne proizvodnje omogućava sistematsko praćenje prisutnosti kadmijuma na svim registrovanim zasadima krompira i preventivno otkrivanje pogodnosti zemljišta za formiranje novih zasada krompira u Crnoj Gori u skladu sa objavljenim Programom monitoring zemljišta za proizvodnju hrane bilnog porijekla u 2019. godini.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem zemljišta utvrdi prisustvo rezidua prisustvo kadmijuma iznad propisanih količina za proizvodnju krompira nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputsvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 2.000,00€.

PROGRAM 5

PROGRAM MONITORINGA LISTERIOZE (ZOONOZE) U HRANE

Cilj: Kontinuiranim, planiranim i sistematskim uzimanjem uzoraka gotove hrane životinjskog porijekla stavljene na tržište preventivno će se spriječiti prisutnost *Listerije monocytogenes* tokom roka trajanja proizvoda iznad dozvoljenih propisanih granica. Uzorci će se uzimati metodom nasumičnog, slučajnog odabira gotove hrane životinjskog porijekla, pogodne za rast ove bakterije: hladno ili toplo dimljene ili marinirane ribe, mekih i polutvrdih sireva, osim svježih sireva i upakovanih, termički obrađenih proizvodima od mesa. Na ovaj način će se uspostaviti efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i

provjeriti usaglašenost gotove hrane životinjskog porijekla stavljene na tržište sa propisanim zahtjevima.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18), Pravilnik o načinu praćenja listerioze (zoonoze) u hrani životinjskog porijekla („Službeni list CG”, broj 55/15).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i Specijalistička veterinarska laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 5.1. Monitoring *Listeria monocytogenes* u gotovoj hrani životinjskog porijekla

Praćenje listerije i otkrivanje prisustva bakterije *Listeria monocytogenes* u gotovoj hrani životinjskog porijekla vršiće se u skladu sa Programom monitoringa listerije u gotovoj hrani životinjskog porijekla za 2019. godinu

Komponenta 5.2. Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka

Za uzimanje, pakovanje i transport uzoraka neophodno je obezbijediti odgovarajuću opremu za sprovođenje Programa monitoringa listerije u gotovoj hrani životinjskog porijekla za 2019. godinu, kako bi se u laboratoriju isporučio uzorak pogodan/prihvatljiv za laboratorijska ispitivanja i dobijanja vjerodostojnih rezultata.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem gotove hrane utvrdi prisustvo *Listerie monocytogenes* u iznad propisanih graničnih vrijednosti tokom roka upotrebe proizvoda, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 6

PROGRAM MONITORINGA MIKROBIOLOŠKIH KRITERIJUMA

Cilj: Prihvatljivost hrane odnosno podesnost hrane za javnu potrošnju vrši se na osnovu kontrole mikrobioloških kriterijuma kojima se definiše prihvatljivost hrane ili serije hrane u odnosu na odsutnost, prisutnost ili broj mikroorganizama i/ili količinu njihovih toksina/metabolita iznad koje se hrana smatra nebezbednom odnosno nepodesnom za ishranu ljudi. Patogene bakterije u hrane (*Salmonella*, *E.coli*, *Staphylococcus* i dr) su najčešći uzročnici bolesti izazvanih hranom. Kao preventivna mjera izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka hrane stavljene na tržište. Na ovaj način će se uspostaviti efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika, provjeriti usaglašenost hrane stavljene na tržište sa propisanim mikrobiološkim kriterijumima i utvrditi stepen i efektivnost sprovođenja dobre higijenske prakse i primjene postupaka uspostavljenih na HACCP principima od strane subjekata u poslovanju hranom.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/17), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane -Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:**Komponenta 6.1 Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište**

U fazi stavljanja na tržište proizvoda neophodno je pratiti usaglašenost hrane sa mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane, tokom roka upotrebe hrane pod utvrđenim uslovima distribucije, čuvanja i upotrebe. Praćenje usaglašenosti hrane sa mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane vršiće se sistematskim kontinuiranim uzimanjem uzoraka, metodom slučajnog odabira u objektima za promet na malo u skladu sa Programom monitoringa mikrobioloških kriterijumima za 2019 godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo mikroorganizama i/ili njihovih toksina i i/ili metabolite iznad propisanih graničnih vrijednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputsvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 33.000,00€.

PROGRAM 7 PROGRAM MONITORINGA BEZBJEDNOSTI ŠKOLJKI

Cilj: Radi utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora za dalju klasifikaciju proizvodnih područja za uzgoj školjki u proizvodne oblasti A, B i C prema rezultatima fekalnog zagađenja sprovodiće se planirano i sistematsko uzimanje živih školjki sa registrovanih uzgajališta školjki za laboratorijska ispitivanja prisutnosti *E. coli*, hemijskih kontaminenata i biotoksina Takođe, radi odabira područja za postavljanje uzgajališta školjki neophodno je preventivno izvršiti i ispitivanja morske vode na moguću prisutnost planktona koji proizvode toksine, odnosno prisutnost potencijalno toksičnih planktona.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/17), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, broj 48/16), Uredba o posebnim zahtjevima higijene hrane za proizvode životinjskog porijekla („Službeni list CG”, br. 32/16 i 49/18), Pravilnik o načinu vršenja službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi („Službeni list CG”, broj 27/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane. i ovlaštena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:**Komponenta 7.1 Kontrola morske vode**

U cilju utvrđivanja kvaliteta morske vode za uzgoj školjki uzimaju se uzorci morske vode radi provjere moguće prisutnosti planktona koji proizvode toksične planktona. Uzimanje

uzoraka hrane vršiće se planirano uzimanje uzoraka iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2019. godinu.

Komponenta 7.2 Kontrola *E. coli*

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora odnosno klasifikacije proizvodnog područja za uzgoj školjki i postupanja u odnosu na rezultate fekalnog zagađenja proizvodnog područja uzimaju se uzorci iz proizvodnih područja živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti *E. coli* (mikrobiološki kriterijum). Uzimanje uzoraka hrane vršiće se planirano uzimanje uzoraka iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2019. godinu

Komponenta 7.3 Kontrola biotoksina i kontaminenata

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, uzimaju se uzorci živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti hemijskih kontaminenata. Uzimanje uzoraka hrane vršiće se planirano uzimanje uzoraka iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem školjki utvrdi prisustvo *E.coli*, biotoksina i drugih kontaminenata preduzimaju se mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 40.000,00€.

PROGRAM 8

PROGRAM MONITORINGA KONTAMINENATA U HRANI

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane koja sadrži kontaminante iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, kao mjera prevencije izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane u skladu sa analizom rizika.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, broj 48/16), Uredba o načinu praćenja nivoa dioksina u hrani („Službeni list CG”, broj 73/16), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja isparljivog baznog azota (TVB-N) u proizvodima ribarstva i biotoksina u školjkama („Službeni list CG”, broj 70/17), Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, br. 19/17 i 38/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane. i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 8.1 Monitoring aflatoksina

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane na prisutnost aflatoksina (mikotoksina) koji su sekundarni metaboliti plijesni i česti su kontaminant hrane vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2019. godinu.

Komponenta 8.2 Monitoring deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2 toksina T-2 i HT-2

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane na prisutnost zearalenona, deoksinivalenola i fumonizini B1 i B2 i toksina T-2 i HT-2 ,koji su sekundarni metaboliti plijesni i česti su kontaminant hrane, vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2019. godinu.

Komponenta 8.3 Monitoring alkaloida glavice raži u žitaricama i proizvodima od žitarica

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane biljnog porijekla (žitarica) na prisutnost **alkaloida glavice raži** vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2019. godinu.

Komponenta 8.4 Monitoring ostalih kontaminenata

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane na prisutnost teskih metala, histamina, isparljivog azota u proizvodima ribarstva i drugih kontaminenata vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo kontaminenata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 48.000,00€.

PROGRAM 9

PROGRAM MONITORINGA HRANE ZA POSEBNE PREHRAMBENE POTREBE

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe suprotno propisanim uslovima u pogledu sastava, informacija i načina označavanja i supstanci koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe, kao mjera prevencije izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka prerađene hrane na bazi žitarica i hrane za djecu; hrane za odojčad (infant formula i follow-on formula); hrane za posebne medicinske potrebe; i hrane - zamjene za cjelodnevnu ishranu pri redukcionalnoj dijeti radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta i bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o načinu i uslovima stavljanja na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe („Službeni list CG”, broj 10/17), Uredba o supstancama koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe („Službeni list CG”, br. 80/16 i 37/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija.

Uzimanje uzoraka hrane vršiće se slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane za posebne prehrambene potrebe utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 10**PROGRAM MONITORINGA SUPLEMENATA –DODATAKA ISHRANI**

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište dodataka ishrani -suplemenata suprotno propisanim uslovima u pogledu vrste i oblika vitamina i minerala koji se smiju koristiti u proizvodnji suplemenata, načina i uslova označavanja i stavljanja na tržište suplemenata uključujući i uslove, način i ograničenja korišćenja zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji koje se navode prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije suplemenata kao mjera prevencije, izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka dodataka ishrani – suplemenata radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta i bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o vrstama vitamina i minerala koji se mogu koristiti u proizvodnji suplemenata ("Službeni list CG", broj 80/16), Uredba o vitaminima, mineralima i drugim supstancama koje se mogu dodavati hrani ("Službeni list CG", broj 80/16), Uredba o korišćenju zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji prilikom označavanja, reklamiranja i prezentacije hrane ("Službeni list CG", broj 6/17), Uredba o vrstama ekstrakcionih rastvarača koji se mogu koristiti za preradu sirovina i hrane ("Službeni list CG" br. 73/16), Uredba o aditivima koji se mogu koristiti u hrani ("Službeni list CG", br. 80/16 i 39/18), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG“, br. 26/16 i 31/18), Uredba o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani ("Službeni list CG", broj 54/18), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani ("Službeni list" CG, broj 48/2016).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Uzimanje uzoraka hrane vršiće se slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa suplemenata–dodataka ishrani za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem dodataka ishrani -suplemenata utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti i kvaliteta, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 20.000,00€.

PROGRAM 11

PROGRAM MONITORINGA PREDMETA I MATERIJALA KOJI DOLAZE U KONTAKT SA HRANOM

Cilj: Radi praćenja predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u proizvodnji, pripremi i preradi hrane izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka istih radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o predmetima i materijalima koji dolaze u kontakt sa hranom koji se mogu stavljati na tržište („Službeni list CG”, broj 80/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane -Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom vršiće se slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom za 2018. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00€.

PROGRAM 12

PROGRAM MONITORINGA NAČINA PRUŽANJA INFORMACIJA POTROŠAČIMA O HRANI

Cilj: U cilju zaštite potrošača, sprječavanja prevara ili obmana, izmjene sastava hrane i dovođenja potrošača u zabludu izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka upakovane hrane radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o hrani, sadržaj informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane i označavanje hrane u skladu sa zakonom o zaštiti potrošača i zakonom o bezbjednosti hrane.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, broj 45/15) Uredba o informisanju potrošača o hrani („Službeni list CG”, broj 22/18.).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane. i ovlašćena laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija

Aktivnosti:

U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021. za period 2019. definisane su prioritetne aktivnosti u cilju podizanja nivoa zaštite potrošača. Uzimanje uzoraka upakovane hrane vršiće se slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za promet hrane u skladu sa Programom monitoringa načina pružanja informacija potrošačima o hrani 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem sastava hrane i kontrolom sadržaja informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane datim na etiketi/oznaci utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 13**PROGRAM MONITORINGA NEPOŽELJNIH SUPSTANCI U HRANI ZA ŽIVOTINJE**

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za životinje koja sadrži nepoželjne supstance iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, kao mjera prevencije izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane za životinje (hraniva) u skladu sa analizom rizika, uključujući i kontrolu dodataka hrani za životinje upotrijebljenih u gotovim krmnim smjesama i premiksima.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje („Službeni list CG”, br. 31/17 i 40/18), Uredba o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavljati na tržište („Službeni list CG”, broj 7/18), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje („Službeni list CG”, broj 78/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- fitosanitarna inspekcija;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:**Komponenta 12.1 Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrane za životinje**

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane za životinje na prisutnost **dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs** široko rasprostranjenih kontaminenata koji najvčešće nastaju kao neželjeni nus-produkti tokom industrijskih procesa dobijanja sirovina za proizvodnju hrane za životinje, vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane za životinje, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane za životinje u skladu sa Programom monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje za 2019. godinu.

Komponenta 12. Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane za životinje na prisutnost nepoželjnih supstanci u hrani za životinje koje predstavljaju moguću opasnost za zdravlje ljudi, životinja ili za životnu sredinu ili koj emogu može štetno djelovati na stočarsku proizvodnju vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane za životinje, slučajnim odabirom uzoraka iz

objekata za proizvodnju i promet hrane za životinje u skladu sa Programom monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane za životinje utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.000,00€.

PROGRAM 14
PROGRAM MONITORINGA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE NA PRISUSTVO
GENETSKI MODIFIKOVANOG MATERIJALA

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski materijal izvršiće se uzimanje uzoraka hrane i hrane hrane za životinje (hraniva) i laboratorijska ispitivanja radi utvrđivanja prisutnosti genetički modificiranih organizama i materijala proizvedenih iz genetički modificiranih organizama.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o uslovima i načinu korišćenja genetički modificirane hrane ili hrane za životinje, Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje na prisustvo genetski modificiranog materijala („Službeni list CG”, broj 69/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćene visoko školske ustanove za vršenje poslova u oblasti biljnih genetičkih resursa i GMO,
- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka vršiće se slučajnim odabirom uzoraka iz bilo koje faze proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije proizvoda koji sadrže ili bi mogli sadržati GMO, odnosno hrane ili hrane za životinje proizvedene iz GMO, uključujući i kontrole prilikom uvoza u skladu sa Programom monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modificiranog materijala za 2019. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane i hrane za životinje utvrdi prisutnost genetski modificiranog materijala, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00€.

PROGRAM 15

TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA

Cilj: Obezbjedjivanje implementacije Programa mjera za bezbjednost hrane.

Odgovorna institucija: Uprava–Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane Sektor za veterinu, Odsjek granična veterinarska inspekcija i Sektor za fitosanitarne poslove-Odsjek za sredstva za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja.

Nosilac posla: Uprava

Aktivnosti:

Sprovođenje Programa mjera za bezbjednost hrane uključuje i aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta za implementaciju propisa, dalje stručno osposobljavanje za sprovođenje službenih kontrola primjenom odgovarajućih metoda i tehnika, uključujući i monitoring u skladu sa EU standardima, kao i unaprjeđivanje vođenja registara objekata i službenih kontrola. Osposobljenost i kontinuirana obuka administracije i lica koja sprovode službene kontrole i uzimaju uzorke u skladu sa Programom mjera za bezbjednost hrane doprinijeće bržoj implementaciji Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja i ispunjavanje mjerila za zatvaranje pregovora sa Evropskom unijom u oblasti bezbjednosti hrane.

Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji ima za posljedicu uvođenje novina u svakodnevnu praksu, što je uslov za implementaciju velikog broja novousvojenih pravila u oblasti bezbjednosti hrane a koje nameću potrebu dodatnog osposobljavanja i angažovanja ljudskih resursa.

Brojni su zadaci u oblasti harmonizacije zakonodavstva sa Acquis communautaire EU, a posebno u kvalitetnoj primjeni nove zakonske regulative, kao i zahtjevi sprovođenja evropskih i međunarodnih projekata koji nameću dodatne finansijske obaveze koje se ne mogu predvidjeti.

Ovi procesi i reforme traže saradnju sa najširim krugom korisnika

Ovaj program ima višestruku namjenu usmjerenu na:

- sprovođenje obaveza u EU integracijama: Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji, implementaciju Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja, pregovarački proces sa EU i drugih preuzetih obaveza kroz stalna ili povremena radna tijela i stručne komisije, kao i za dodatne troškove harmonizacije zakonodavstva sa Acquis EU, usluge prevođenja i dr.;
- angažovanju stručnjaka iz zemlje i inostranstva i aktivnosti u radnim tijelima (komisijama, radnim grupama) koje su predviđene zakonima i prenešenim nadležnostima;
- saradnja Crne Gore sa međunarodnim organizacijama koje su od značaja za razvoj fitosanitarnog sektora i realizacija međunarodnih projekata u sektoru bezbjednosti hrane;
- jačanju administrativnih i institucionalnih kapaciteta kroz dodatnu obuku kadra, subjekata u poslovanju hranom, podršku kreativnih kadrova i modernizaciju postojeće i nabavku nove opreme, podršku procesima akreditacije, informatičku podršku i dr.;
- obezbjđivanju kontinuiranog i nesmetanog obavljanja programa u smislu pravovremenog uzimanja i laboratorijskog ispitivanja uzoraka i ostalih poslova iz nadležnosti Uprave – Sektora za bezbjednost hrane i Sektora za fitosanitarne poslove;

- u slučaju da se zahtijeva nadoknada za vrijednost uzetog uzorka ista se nadoknađuje iz ovog programa;
- obezbjeđivanju kontinuiranog i nesmetanog obavljanja programa u smislu pravovremenog uzimanja uzoraka, terenskih obilazaka (nedostajući materijal, gorivo i drugi operativni troškovi) i ostalih poslova iz nadležnosti Uprave – Fitosanitarnog sektora;
- odnosima sa javnošću (štampanje promotivnih materijala, flajera i slično) u sprovođenju fitosanitarne politike i predstavljanju procesa pristupanja EU

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 39.000,00 €.

PROGRAM 16 HITNE MJERE

Cilj: U svrhu brzog reagovanja u situacijama neočekivanih i iznenadnih pojava nebezbedne hrane ili hrane za životinje koja se nalazi na tržištu Crne Gore, a koja se može dobiti kroz RASFF notifikaciju, ili analiziranjem proizvoda na unutrašnjem tržištu, a koje zahtijevaju neodložno sprovođenje hitnih mjera radi zaštite zdravlja ljudi, bilja i životinja ili radi zaštite životne sredine, zahtijevaju odgovarajuće stručne aktivnosti: uzorkovanje, monitoring, povlačenje sa tržišta nebezbedne hrane ili hrane za životinje / njeno uništavanje i sl, kao i druge aktivnosti i mjere predostrožnosti.

Brzo reagovanje u ovakvim situacijama i obezbjeđenja finansijska sredstva mogu da bude od presudne važnosti za očuvanje Sistema bezbjednosti hrane.

Sprovođenje ovih aktivnosti zavisiće od stepena opasnosti, odnosno zahtjevaće sprovođenje odgovarajućih mjera u skladu sa analizom rizika, a po uputstvima, nalogima i/ili rješenjima direktora Uprave.

Period realizacije: U slučaju pojave krizne situacije.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.000,00 €.

Odgovorna institucija: Uprava

Nosilac posla: Uprava - Sektor za bezbjednost hrane, Sektor za fitosanitarne poslove i Sektor za veterinu.

Finansijski plan:

	PROGRAM MJERA ZA BEZBJEDNOST HRANE	Vrijednost € 349.000,00
Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	72.000,00
Komponenta 1.1	Sistematsko otkrivanje prisutnosti rezidua i supstanci u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani i vodi za napajanje životinja	70.000,00
Komponenta 1.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	2.000,00
Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)	20.000,00
Komponenta 2.1	Sistematsko otkrivanje rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla	19.000,00
Komponenta 2.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	1.000,00
Program 3	Program monitoringa rezidua nitrata	5.000,00
Komponenta 3.1	Sistematsko otkrivanje prisutnosti nitrata u lisnatom povrću	4.500,00

Komponenta 2.3	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	500,00
Program 4	Program monitoringa zemljišta	2.000,00
Komponenta 4.1	Kontrola zemljišta kao objekta za proizvodnju hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje	2.000,00
Program 5	Program monitoringa listerioze (zoonoze) u hrane	10.000,00
Komponenta 5.1	Monitoring <i>Listeria monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla	11.000,00
Program 6	Program monitoringa mikrobioloških kriterijuma	33.000,00
Komponenta 6.1	Kontrola bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište proizvoda	31.500,00
Komponenta 6.2	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	1.500,00
Program 7	Program monitoringa bezbjednosti školjki	40.000,00
Komponenta 7.1	Kontrola morske vode	10.000,00
Komponenta 7.2	Kontrola <i>E. coli</i>	3.000,00
Komponenta 7.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata	27.000,00
Program 8	Program monitoringa kontaminenata u hrani	48.000,00
Komponenta 8.1	Monitoring aflatoksina	10.000,00
Komponenta 8.2	Monitoring deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2 itoksina T-2 i HT-2	2.000,00
Komponenta 8.3	Monitoring alkaloida glavice raži u žitaricama i proizvodima od žitarica	1.000,00
Komponenta 8.4	Monitoring ostalih kontaminenata	33.000,00
Komponenta 8.5	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	2.000,00
Program 9	Program monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe	10.000,00
Program 10	Program monitoringa dodataka ishrani - suplemenata koji se mogu koristiti u hrani	20.000,00
Program 11	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	5.000,00
Program 12	Program monitoringa načina pružanja informacija o hrani	10.000,00
Program 13	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	15.000,00
Komponenta 13.1	Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrane za životinje	2.000,00
Komponenta 13.2	Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	12.500,00
Komponenta 13.3	Oprema za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka	500,00
Program 14	Program monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala	5.000,00
Program 15	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa	39.000,00
Program 16	Hitne mjere	15.000,00
UKUPNO		349.000,00

2. NAČIN PLAĆANJA POSLOVA

Na osnovu zaključenog ugovora, čiji sastavni dio su cijene laboratorijskih ispitivanja, plaćanje se vrši po ispostavljenoj fakturi, dijelom avansno do 30% za pripremu ispitnih kapaciteta na osnovu dostavljenog izvještaja za obavljeni posao.

Avansna uplata sredstava vrši se na osnovu opravdanog zahtjeva, a avansno uplaćena sredstva moraju se pravdati izvještajem kojim se dokazuje namjenska upotreba avansno odobrenih i uplaćenih sredstava. Nepravilne i neuredne fakture i izvještaji, kao i fakture i izvještaji bez kompletne prateće dokumentacije neće se razmatrati.

3. FINANSIJSKI RIZIK

U slučaju utvrđivanja opasnosti u hrani i hrani za životinje i pojave krizne situacije može se dogoditi da je potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva, što značajno zavisi od vrste eventualne krizne situacije.

4. SPROVOĐENJE PROGRAMA, PRAĆENJE I KONTROLA

4.1. Uprava - Sektor za bezbjednost hrane i Sektor za fitosanitarne poslove vrši administrativnu kontrolu nad realizacijom Programa mjera za mjera za bezbjednost hrane za 2019. godinu kroz praćenje i kontrolu načina izvršavanja mjera, rokova, broja uzoraka, vođenja evidencije i načina obavještanja o preduzetim mjerama, u toku samog sprovođenja ili naknadno, kontrolom dostavljene dokumentacije, na terenu, kod subjekata u poslovanju hranom ili hranom za životinje kod kojih su izvršene aktivnosti iz programa.

4.2. Mjere iz ovog programa sprovode se na osnovu ugovora između Uprave i vršioca poslova, u skladu sa posebnim zakonima, kojima se bliže uređuje oblast, metode i uslovi pod kojima se vrše javna ovlašćenja, evidencije, prava, obaveze i odgovornosti vršioca javnih poslova i dr.

5.STRUČNE KOMISIJE I EKIPE

5.1. Za sprovođenje mjera iz ovog programa mogu se u određenim slučajevima formirati stručne komisije (izrada procedura za uzorkovanje, procjena rizika prema vrsti opasnosti, evaulacija dobijenih rezultata monitoringa definisanje, po potrebi posebnih/hitnih mjera za sprječavanje opasnosti po zdravlje ljudi ili životinja, izrada operativnih kriznih planova, vodiča i uputstava za sprovođenje mjera iz ovog programa i slično).

5.2. Predviđena je angažovanje eminentnih predavača iz zemlje i inostranstva u cilju edukacije i praćenja savremenih trendova iz oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje, troškovi međunarodne saradnje, kao i jačanje administrativnih kapaciteta same uprave.

6. Ovaj program objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 323-1/19-4

Podgorica, 31. januara 2019. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.